

11

Yttrande över
principärende om brister
i informationen om
vilken behandling som
ingår i
landstingsfinansierad
vård

HSN 2019-2212

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Läkemedelsenhet
Gerd Lärfars

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-01-22

HSN 2019-2212

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över principärende om brister i informationen om vilken behandling som ingår i landstingsfinansierad vård

Ärendebeskrivning

Patientnämnden har inkommit med frågor till hälso- och sjukvårdsförvaltningen om vilka behandlingar som ingår i den landstingsfinansierade vården. Patientnämnden bedömer denna fråga vara ett principärende då det är principiellt angeläget ur ett patientperspektiv för att främja en säker och jämlik vård. Bakgrunden till detta principärende är två anmälningar från patienter som har fått vård på Urologspecialisterna i Södra Stockholm. Patienterna gör gällande i sina anmälningar att de inte har fått information om den vård och behandling som de har behövt ingår i den landstingsfinansierade vården eller om de har varit tvungna att betala för den privat via vårdgivarens privata klinik Edenkliniken.

Det första ärendet gäller en patientinformation om sjukdomen kronisk prostatit och frågeställningen är där om informationen har varit tillräcklig tydlig för att patienten skall ha haft möjlighet att ta ställning till olika behandlingsalternativ och huruvida patienten har fått tillräcklig vägledning i detta beslut.

Det andra ärendet gäller vilka regler som gäller för möjligheten för en patient att få behandling med ett läkemedel, Xiapex, inom vårdvalet i Region Stockholm. Patienten hade fått information om att eftersom behandlingen inte kunde ges inom vårdval urologi vid kliniken erbjöds han en behandling via en privat urologklinik till en hög kostnad, trots att läkemedlet ingår i högkostnadsskyddet.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Principärende om brister i informationen om vilken behandling som ingår i landstingsfinansierad vård PaN A1908-00106

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsnämnden antar hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande och överlämnar detta till patientnämnden.

Förvaltningens motivering till förslaget*Bakgrund*

Båda patientärendena som ligger till grund för Patientnämndens principärende gäller om informationen som givits på en urologklinik har varit tillräcklig tydlig för att patienterna har haft möjlighet till att 1.ta beslut mellan olika behandlingsmöjligheter och om vägledningen har varit tillräcklig (vid kronisk prostatit) och 2. om informationen till patienten gällande olika kostnadsalternativ vid behandling med injektionen Xiapex har varit tillräcklig.

Vårdgivaren har ett informationsansvar enligt patientlagen (2014:821) och det oavsett om vården är offentlig eller privat finansierad. Information kan behöva ges både muntligt och skriftligt och det måste också finnas möjlighet för patienten att ställa kompletterande frågor och få vägledning i val av behandling. Inom Region Stockholm finns möjligheter att få vård genom vårdvalet, men alla vårdvalsenheter har inte avtal för alla former av behandlingar. I vissa fall kan därför patienten behöva information om vilka andra möjligheter som finns för att få lämplig behandling.

När det gäller läkemedel som ges på en vårdenhet så kan läkemedlet antingen rekvireras till vårdenheten eller förskrivas på recept till patienten, som sedan tar med sig läkemedlet till vårdenheten för att administreras. Region Stockholm har i sina riktlinjer att för vård som omfattas av vårdavtal att läkemedel som administreras inom slutenvård eller specialiserad öppenvård ska rekvireras och bekostas av vårdgivaren. Om vården ges på en privat vårdenhet utanför vårdavtalet så kan således ett läkemedel förskrivas på recept med eller utan förmån, vilket styrs av subventionsbegränsningar beslutade av vår myndighet Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV). Subventionsbegränsningen avgör alltså vilka sjukdomstillstånd som omfattas av förmån.

Bakgrunden till Region Stockholms riktlinje att när en patient som behandlas med läkemedel som administreras på öppenvårdsmottagning ska vårdgivaren svara för kostnaden för läkemedel är att vården skall vara jämlik. Alla läkemedel som en patient får i slutenvård, det vill säga exempelvis t.ex. narkos, infusioner etc. är kostnadsfria förutom patientavgiften för själva vårdtillfället. I enlighet med likabehandlingsprincipen har Region Stockholm beslutat att samma skall gälla inom specialiserad öppenvård. Grundläggande för all vård är att den ska utgå ifrån bedömning av medicinska behov.

Överväganden

Patientärende 1 berör tydligheten i en information och om denna har varit tillräcklig tydlig. Informationen har getts efter att patienten har, enligt uppgift, genomgått en noggrann och medicinskt helt adekvat utredning. Utöver det nämner vårdgivaren att det finns en rad behandlingar av olika väl dokumenterad nytta, och att vissa av dessa inte ingår i vårdgivarens uppdrag varför det erbjuds till självkostnadspris. Förvaltningens uppfattning är att den informationen som bifogats i bilaga 1. är utförlig och tydlig. Det är givetvis vårdgivarens skyldighet att informera om det finns behandlingsalternativ inom den regionfinansierade vården som kan övervägas och är medicinskt motiverad.

Patientärende 2 gäller kostnadsansvar för läkemedel för patient som behandlas av privat vårdgivare. Till att börja med är det viktigt att poängtera skillnaden mellan rekvirering och förskrivning. I patientnämndens tjänsteutlåtande står följande: ”att vissa vårdgivares *läkemedelsrekvirering* är i strid med Region Stockholms riktlinjer men i enlighet med lagstiftningen”. Det som avses med lagstiftning är alltså det regelverk som styr *läkemedelsförskrivning*, och då enligt de subventionsbeslut som tas av TLV. Region Stockholms regelverket strider således inte mot någon lagstiftning.

Om behandlingen *ingår* i gällande vårdavtal, så ingår läkemedelskostnaden i den ersättning som vårdgivaren får för behandlingen enligt gällande avtal. För ingrepp eller behandling som inte ingår i ett vårdavtal så är det respektive vårdgivare som beslutar om vad patienten ska betala för en behandling. Läkemedel kan då förskrivas på recept, med eller utan förmån beroende på förmånsbeslut.

Om en behandling ska ges utanför vårdavtal så är det viktigt att patienten informeras om detta och vad kostnaden är för behandlingen. Om det finns möjlighet att få behandlingen av annan vårdgivare till en annan kostnad så

bör patienten även informeras om detta och som exempel kan nämnas att om vården kan ges av vårdgivare med vårdavtal så ska patienten ha möjlighet att söka den vården.

I detta specifika fall där en helt privat klinik som inte har någon avtalsrelation med Region Stockholm utför en åtgärd som innebär behandling med ett kostsamt läkemedel har inte Region Stockholm något generellt informationsansvar. Det framgår inte tydligt från vårdgivarens svar om man informerat patienten om möjligheten att remitteras till sjukhus för bedömning. Däremot framgår att vårdgivaren inte anser att patientens tillstånd (vinkel på penisböjningen) är tillräckligt svårt för att kunna leva upp till de villkor som TLV satt i sin begränsning av förmånen för Xiapex och även informerat patienten om detta. Det betyder att läkemedlet inte omfattas av subvention och att patienten måste stå för hela kostnaden.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut förväntas inte ge några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Förslag till beslut förväntas inte ge några konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Förslag till beslut förväntas inte ge några konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser

Förslag till beslut förväntas inte ge några konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser

Förslag till beslut förväntas inte ge några administrativa konsekvenser.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Magnus Thyberg
Avdelningschef

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-01-22

HSN 2019-2212

Beslutet ska skickas till
Patientnämnden

Godkänd av Magnus Thyberg, 2020-01-22